

**МІЖНАРОДНИЙ КРУГЛИЙ СТІЛ МОЛОДИХ УЧЕНИХ ДО 15-РІЧЧЯ АМСУ
“ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ”**

18 травня 2011 р. в Академії митної служби України було проведено Міжнародний круглий стіл молодих учених з питань глобалізаційних аспектів зовнішньої політики України. Подаємо основні ідеї, висловлені учасниками круглого столу під час обговорення проблем зовнішньої політики України та можливостей їх розв'язання.

Осадча Н. В., кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту ЗЕД Академії митної служби України, зазначила, що Україна у здійсненні своєї митної політики залежить від двох великих об'єднань країн – Європейського союзу та Митного союзу РФ, Білорусі, Казахстану. Розробляючи стратегію міжнародної співпраці, Уряд України шукає шляхи, щоб за будь-яких умов взаємодії з цими об'єднаннями наша держава могла зберегти власний інтерес. Під впливом глобалізаційних процесів в Україні проводиться ряд реформ, зокрема відбувається реформування Держмитслужби. Головна мета концепції “Обличчям до людей” – визначення оптимальної організації митної служби України, спрямованої на підвищення ефективності та надійності її діяльності.

Віденов А., експерт з постмитного контролю та аудиту Місії ЄС із надання прикордонної допомоги Молдові та Україні (EUBAM), аналізуючи світовий досвід модернізації митного контролю в умовах глобалізації, вбачає такі основні напрями подальшого впровадження ефективного митного контролю на території України: введення в законодавстві спрощених процедур щодо забезпечення гарантій, використання залізничних документів як транзитних декларацій, введення інституту уповноваженого отримувача та відправника при транзиті; створення економічних умов для дозволу режиму переробки на території країни; введення попередньої перевірки відповідних умов і надійності систем економічного оператора, запровадження до кожного з них коефіцієнтів ризику; створення єдиної бази даних усіх економічних операторів; удосконалення постмитного аудиту.

У виступі директора Державного науково-дослідного інституту митної справи, доктора економічних наук **Бережнюка І. Г.** відзначається, що митне законодавство реформується відповідно до міжнародних вимог. Так, у новому Митному кодексі України скореговані та уточнені терміни згідно з доопрацьованими розділами (особисті речі, пункт пропуску, сертифікація тощо). Удосконалено процедуру подання й використання попередньої інформації про перетин кордону. Встановлено засади звітності та обліку. Визначено підстави, порядок та умови перевірки своєчасності, достовірності й повноти нарахування та сплати мит і податків, установлено обопільну відповідальність сторін. Змінюються принципи огляду й переогляду товарів, особистого огляду. Додано нові глави, зокрема про уповноваженого оператора економічної діяльності (спрощення згідно з європейськими і світовими нормами) та про систему управління ризиками. Перенесено здійснення контрольних функцій на внутрішні митниці (єдиний офіс, єдине вікно). Спрощено та впорядковано формальності на всіх видах транспорту.

Ляшенко В. І., доктор економічних наук, завідувач відділу проблем управління виробництвом Інституту економіки промисловості НАН України, зазначив, що регуляторна політика реалізується через систему режимів, які можуть бути описані через цілі, задля яких вводиться режим; суб'єктів, на яких поширюється дія режиму; відповідні норми, правила, обмеження та умови; санкції і штрафи до порушників інституціональних обмежень. Доповідач підкреслив необхідність дотримання балансу стимулів та обмежень при формуванні митної політики України.

Коляденко С. В., доктор економічних наук, завідувач кафедри економічної кібернетики Вінницького національного аграрного університету, зазначила актуальність формування бази знань митної служби як багатофункціональної інтегрованої автоматизованої системи, що становить сукупність кількох взаємопов'язаних інформаційних систем, зокрема автоматизованої інформаційної системи “Центр”, автоматизованої системи митного оформлення, інформаційно-телекомунікаційної системи “Електронна пошта” й інших систем, програмно-інформаційних комплексів.

Дорда І. В., заступник начальника Департаменту митних інформаційних технологій та статистики Державної митної служби України, визначила переваги електронного декларування, перспективи реформування системи митного оформлення. Наголосила, що електронне декларування є одним з напрямів концепції реформування Держмитслужби “Обличчям до людей”. Зазначила труднощі на цьому шляху, майбутні перспективи.

У виступі доктора економічних наук, першого проректора – проректора з науково-педагогічної роботи та інноваційної діяльності Академії митної служби України **Петруні Ю. Є.** відзначено, що аналіз стану зовнішньоекономічної діяльності України має починатися з аналізу платіжного балансу країни. Існує сталий дефіцит балансу поточних операцій, що формується за рахунок значного дефіциту в операціях з товарами. Одночасно спостерігається висока залежність експорту та економіки України в цілому від кон'юнктури світового ринку металів. Зростання експорту відбувається переважно за рахунок зростання світових цін. Важливі питання для України – диверсифікація експорту, підвищення конкурентно-спроможності ключових експортних галузей України на світових ринках.

Чимало дискусій відбувається навколо ціни на імпортований російський газ, можливості певних митних угод вплинути на зменшення цін на імпорتنі енергоносії. Питання дійсно дуже важливі. Проте головна проблема полягає в іншому: як суттєво зменшити потребу в імпортних енергоносіях. Ключове питання – технологічність, її

рівень в українській економіці, насамперед промисловості. Саме тут у стратегічному плані мають концентруватися зусилля держави та власників підприємств. Проте поки що ми спостерігаємо, з одного боку, суттєве зростання витрат країни на придбання газу та нафти, а з іншого – дуже незначні обсяги прямого іноземного інвестування в економіку України. Це при тому, що маємо дуже обмежені внутрішні інвестиційні ресурси.

Горб К. М., кандидат географічних наук, доцент кафедри менеджменту ЗЕД Академії митної служби України, **Гончаров А. С.**, курсант Академії митної служби України, проаналізували стан розвитку транскордонного туризму, організаційні аспекти митного контролю, головним чином у межах євро регіонів, що створені на державних кордонах України: Буг, Верхній Прут, Нижній Дунай, Карпатський, Дніпро, Слобожанщина, Ярославна і Донбас. Висвітлено проблеми організації транскордонного туризму в Україні, в тому числі в аспекті організації митної діяльності. Зроблено пропозиції щодо: 1) ефективності забезпечення національної безпеки в умовах лібералізації розвитку іноземного туризму; 2) облаштування державного кордону надійними засобами захисту країни від неконтрольованого його перетину; 3) інформування туристів про митні правила держав, митний кордон яких вони перетинають у межах реалізації транскордонних турів.

Дук Н. М., доцент Дніпропетровського національного університету ім. Олеся Гончара, представила досвід створення експериментальної ГІС митної системи України та можливості її використання для оцінки ступеня компактності зон діяльності митниць України та їх змін за період 2004–2010 рр., реалізованих у MapInfo. Підкреслюється необхідність географо-картографічних досліджень територіальної структури митної системи України з метою наукового обґрунтування заходів щодо її оптимізації.

Мажула О. В., курсант Академії митної служби України, підкреслив, що розвиток багатостороннього і взаємовигідного та одночасно деполітизованого економічного співробітництва з країнами СНД – це один зі стратегічних напрямків міжнародного партнерства України. На думку російських учених, щорічний приріст ВВП України в разі приєднання до структур СНД становитиме 3–5 %. Як стверджують українські дослідники, навпаки, держава від подібного союзу може щорічно втрачати близько 1 млрд дол. Тобто питання складне й потребує спеціального глибокого аналізу.

Основні переваги від вступу України до Митного союзу: отримання пільгових цін на енергоносії; дешевша сира нафта внаслідок скасування експортного мита; розширення частки вітчизняних товарів і послуг на ринку РФ. Основними недоліками вступу України до союзу можна вважати такі: російський контроль над українським ПЕК; закріплення напівсировинної орієнтації; зменшення грошових надходжень до держбюджету; відмова від участі в інших міжнародних об'єднаннях.

Янюк К. О., курсант Академії митної служби України. Краще уявлення про наслідки можливого вступу України до ЄС дасть вивчення досвіду найбільш наближених до України за своїм економічним та історичним розвитком країн – Латвії, Литви та Естонії. Їх вступ до ЄС у короткостроковому періоді мав переважно позитивні наслідки: прискорення економічного зростання, зменшення рівня безробіття, впровадження інституційних реформ, прискорення зростання в ряді галузей сфери послуг, збільшення чистих надходжень фінансування з боку інституцій ЄС, сприяння стабільності на фінансових ринках, зростання прямих іноземних інвестицій. Негативні наслідки пов'язані з уповільненням зростання валових інвестицій, збільшенням інфляції, зменшенням частки споживчих товарів в експорті.

Отже, основні можливі переваги від вступу до ЄС для України: з'явиться великий ринок збуту для українських товарів, відбудеться поступовий перехід до високих стандартів життя, посиляться макроекономічна стабільність, збільшаться обсяги інвестицій до України, зменшиться безробіття. Основними ж недоліками можуть бути: погіршення конкурентних позицій ряду українських підприємств, складність переходу на європейський рівень цін, ускладнення відносин з окремими країнами СНД.

Вчєрашня А. М., курсант Академії митної служби України. Головні тенденції розвитку торговельно-транспортної мережі України пов'язані, в першу чергу, зі світовим розвитком транспортної логістики як динамічної системи.

В Україні великий потенціал для розвитку торговельно-транспортної мережі, адже вона має унікальне, вигідне транспортно-географічне розташування. Питання розвитку торговельно-транспортної мережі України нині намагаються вирішувати на державному рівні. Підтвердженням того є розробка програми "From Door to Door". Згідно з цією програмою вводиться нова технологія – мультимодальні вантажні перевезення (контрейлерні перевезення автопричепів на спеціалізованих залізничних платформах).

Головні напрямки підвищення рівня контрейлерних перевезень: 1) підвищення потужності наявних контейнерних терміналів і системний розвиток мережі подібних об'єктів; 2) створення комерційно привабливих умов для розвитку контейнерного бізнесу; 3) створення в Україні національних контейнерних операторів, завданням яких було б забезпечення транзиту контейнерів через українську територію основними транспортними коридорами; 4) радикальне вдосконалення транспортно-митних технологій та істотне скорочення контейнерів, контрольованих митницею; 5) створення умов для розширення перевезення контейнерів, спеціалізованого руху складу й устаткування для термінальної переробки контейнерів.

Доценко Н. В., курсант Академії митної служби України. Процес приєднання України до системи ГАТТ/СОТ почався в 1993 р. У травні 2008 р., через 14 років, Україна стала 152-м офіційним членом СОТ. За цей час відбулося багато змін як в економіці світу, так і в економіці України.

Аналіз членства в СОТ показав, що Україна виконує свої зобов'язання стосовно поступового зниження ввізних мит на товари, щодо яких діють перехідні періоди. Для подальшого успішного використання статусу

членства країни в СОТ зусилля Уряду та бізнесу мають бути зосереджені на реалізації таких перспективних заходів: сприяння експорту вітчизняної продукції на зовнішні ринки, розроблення законопроекту щодо фінансової підтримки експорту (експортне страхування та кредитування); розширення номенклатури товарів українського експорту за рахунок збільшення поставок високотехнологічної продукції; налагодження широкої інформаційної системи у сфері зовнішньої торгівлі та стимулювання малого й середнього бізнесу до експортної діяльності; забезпечення реформування національної системи технічного регулювання відповідно до вимог СОТ та ЄС.

Янко К. С., курсант Академії митної служби України. Впровадження процедур електронного декларування в митних органах України є надзвичайно актуальним напрямком модернізації митних органів, адже обсяг навантаження на митниці постійно зростає, а також важливою умовою вступу України до Європейського Союзу. Електронна форма декларування орієнтована на реалізацію єдиного алгоритму автоматизованої обробки відомостей, що заявляються у ВМД, на рівні митних органів зі здійсненням автоматизованого форматно-логічного контролю, аналізу ризиків і виданням різноманітних застережень для посадових осіб митних органів, які виконують митний контроль і митне оформлення товарів.

Позитивний результат застосування електронного декларування товарів підтверджується досвідом роботи митних органів іноземних країн.

За останні п'ять років Державна митна служба України досягла значних результатів у розробці, впровадженні та широкому застосуванні новітніх інформаційних митних технологій у сфері митного оформлення та митного контролю. Електронне декларування – це один з найважливіших інструментів вирішення проблем, пов'язаних з недостовірним декларуванням, зниженням митної вартості, корупцією.